VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Pahat unet silmissä

Näin sekavasti on valtion budjettia tuskin koskaan tehty. Budjettimietinnön lopullinen käsittely alkoi maanantaina. Keskiviikkona valtiovarainministeriö antoi uuden ennusteen, joka romutti lisää budjetin pohjaa.

Pääministeri **Alexander Stubb** (kok.) syytti viikonvaihteessa nimeltä mainittuja keskustalaisia ulkopoliittisesta eriseuraisuudesta Venäjän politiikassa. Tekee mieli uskoa keskustan puheenjohtajaa **Juha Sipilää**, joka arveli Stubbin yrittävän kääntää huomiota budjetin pohjan höttöisyydestä.

Sipiläkin joutuu aikanaan hölinöistään vastuuseen. Hän kertoo määräävänsä keskustan ulkopoliittisen linjan itse kuuntelemalla kansainvälisiä yritysjohtajia. Maailman toiseksi suurimman puoluekokouksen valitsemat elimet ovat siis tarpeettomia?

Sitä ennen ratkeaa Stubbin kohtalo. Kokoomus on vajonnut gallupeissa kolmoseksi. Vaalituloksena se tarkoittaisi, että puolue pesee kesällä pahan unen silmistään ja vaihtaa johtoa.

Virolainen murjaisisi

Oppositio saa budjettiin harvinaista herkkua, oman kädenjälkensä. Keskustan ryhmänjohtajan **Kimmo Tiilikaisen** aloitteesta valtioneuvos **Johannes Virolaisen** (kesk.) elämäkerran kirjoittamista avustetaan 40 000 eurolla.

Valtiovarainvaliokunta pitää perusteltuna, että tärkeimmistä huippupoliitikoista kirjoitetaan tieteellinen elämäkerta. Samalla se korostaa hyvin pidättyväistä linjaa.

Kun presidenttien elämäkerrat kirjoitetaan joka tapauksessa, omaansa odottaa ennen muuta **Kalevi Sorsa** (sd.) ja ehkä **Harri Holkeri** (kok.).

Mitähän Virolainen olisikaan eturivistä murjaissut, kun kokoomuksen ryhmäpuhuja **Raija Vahasalo** julisti, että tilanne maassamme on pahin 150 vuoteen! Virolainen jaksoi aina muistuttaa, että sotavuosiin verrattuna kaikki vaikeudet ovat lasten leikkiä.

Onneksi naapuri valvoo

Eduskunta kasvattaa budjettia 50 miljoonalla eurolla. Se on promille budjetin loppusummasta mutta tukkii valtiovarainministeriön mekaanisen säästölinjan pahimmat kohtuuttomuudet.

Vaikea on esimerkiksi kuvitella, että eduskunta nykyisessä maailmantilanteessa olisi sallinut rajavartijoiden passittamisen pakkolomalle. Kainuulainen **Raimo Piirainen** (sd.) totesi, että pohjoisen rajoilla on nykyisin turvallista vain, koska Venäjän rajavartiot seisovat selkä Suomeen päin.

Kehitysministeri **Sirpa Paateron** (sd.) riehuminen kolmen miljoonan nipistyksen vuoksi on puhdasta vaalijulmistelua. Yli 1 000 miljoonan kehitysrahoissa ei pieni sisäinen siirto tunnu missään, etenkin kun joka vuosi siirtyy satoja miljoonien edestä hankkeita tulevaisuuteen.

Oikeudenhoidon syvä rappio

Pahiten valtiovarainministeriön tunnoton juustohöylä kohtelee pieniä hallinnonaloja, jotka on ajat sitten leikattu kuiviin. Oikeusministeriön hallinnonalan loppusumma on 900 miljoonaa eli vähemmän kuin Suomen kehitysrahat.

Syyttäjälaitos uhkaa joutua 2016 yt-neuvotteluihin. **Arja Juvonen** (ps.) muistutti, että Suomi on jo tähän mennessä saanut Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta sapiskaa pitkistä käsittelyajoista.

Elsi Katainen (kesk.) hämmästeli huimaavia käräjämatkoja. Leikkauskaavojen mukaan entisessä ukkotuomarien maassa edes joka maakuntaan ei jää käräjäoikeutta.

Aino-Kaisa Pekonen (vas.) ihmetteli päätösten ristiriitaisuutta. Vankiloiden määrärahoja leikataan mutta vankien lukumäärä lisääntyy, kun sakkonsa laistaneet pannaan lusimaan velkansa yhteiskunnalle.

Oikeusministeri **Anna-Maja Henriksson** (r.) maalaili, miten tulevat vankilat rakennetaan kampuksiksi suurimpiin väestökeskuksiin. Samalla alueella on suljettu vankila, avovankila ja kaikki vankien nauttimat palvelut.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 19.12.

Joulupöydän eineksiä mainostettiin 50 vuotta sitten näin.

Tulva-alueet jäätyivät E.-Pohjanmaalla

Viime viikon sateiden aiheuttama tulva Kyrönjoen varrella Seinäjoen liepeillä ei ehtinyt laskea ennen pakkasia, ja niin on alueen n. 2 000 hehtaarin laajuinen tulva-alue saanut jääpeitteen. Tilanne on toisin sanoen muuttunut varsin tukalaksi, sillä alueella on paljon heinänurmia ja syysviljakasvustoja, jotka nyt saattavat tuhoutua jääpoltteeseen. Vesi on hieman laskenut tulvajärvissä, mutta jään pinta pysyy niissä kiinteänä ja yhtenäisenä ja laskee veden mukana alemmaksi. Kun tiivis jääkuori jää pysyväksi, se tuhoaa lyhyessä ajassa kaiken allaan olevan kasvillisuuden. Tällaisia talvitulvia ei maakunnassa ole ollut pitkiin aikoihin. Alueella on paljon heinälatoja, joiden pohjat nyt ovat kastuneet. Kosteus alkaa vähitellen nousta pintaan sakka ja pilata koko ladollisen.

Kun hätä on suurin

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoiset auttajat ehtivät onnettomuuspaikalle usein ennen virallisia kriisityöntekijöitä.

Liikenneonnettomuus, tulipalo, itsemurha... Kun vapaaehtoisen ensihuoltoryhmän päivystäjän hälytys piippaa, edessä on useimmiten hätää ja akuuttia avuntarvetta.

”Meidät kutsutaan paikalle silloin, kun on tapahtunut äkillinen ylitsepääsemätön kriisi tai onnettomuus. Esimerkiksi yhtäkkinen nuoren tai nuorehkon henkilön kuolema tai tulipalo”, kertoo Suomen Punaisen Ristin (SPR) Pohjois-Satakunnan ensihuoltoryhmän vetäjä **Anja Tunturi**.

Ryhmään kuuluu 20 koulutettua vapaaehtoista, joille lähtee tekstiviesti silloin, kun päivystäjään on otettu yhteyttä. Usein tehtävää ryhtyy hoitamaan 2–3 henkilön ryhmä. Tyypillisesti kutsu tulee viranomaisilta, mutta joskus myös yksityishenkilöltä.

”Meitä saavat myös yksityishenkilöt pyytää apuun, jos kyseessä on sellainen äkillinen hätätilanne, että voimme auttaa. Esimerkiksi hautajaisjärjestelyt eivät kuulu meidän toimintaamme.”

Elämä takaisin raiteilleen

Vapaaehtoinen ensihuoltoryhmä toimii viranomaisten tukena hätätilanteissa. Sillä aikaa kun poliiseilla, palomiehillä ja hoitohenkilökunnalla on kädet täynnä kiireellistä työtä onnettomuuspaikalla, vapaaehtoisten tehtävänä on antaa henkistä tukea järkytyksen kokeneille henkilöille.

”Yritämme hakea vastauksia mahdollisiin kysymyksiin. Hoidamme käytännön asioita; huolehdimme, että kriisitilanteessa muistetaan syödä ja juoda. Teemme tarvittaessa ruokaa ja keitämme kahvia. Esimerkiksi tulipalotilanteissa hoidamme majoituspaikan ja vaatteita.”

Silloin kun tarvitaan aineellista apua, ensihuoltoryhmä ottaa yhteyttä SPR:n paikalliseen kotimaanavun yhteyshenkilöön. Tällä on valtuudet järjestää apua, joka kustannetaan järjestön katastrofirahastosta.

Järjestöllä on myös sopimuksia paikallisten liikkeiden kanssa, jotta ruokaa ja muita tarvikkeita päästään hakemaan vaikka keskellä yötä. Toiminta-alueella eli Kankaanpään seudulla ei ole huoltamoa, joka olisi ympäri vuorokauden auki.

Osa virallista tukiverkostoa

Satakunnassa vapaaehtoiset ryhmät ovat osa virallista tukiverkostoa. Maakuntaan perustettiin noin viisi vuotta sitten kattava vapaaehtoisryhmien verkosto. Ryhmät perustettiin sairaanhoitopiirin aloitteesta ja niillä on piirin kanssa sopimus, joka velvoittaa muun muassa päivystykseen.

Kun apua tarvitaan, vapaaehtoiset ja keskussairaalan ammattiauttajat sopivat yhdessä, kuinka kriisiapu hoidetaan. Usein vapaaehtoiset ovat paikalla nopeammin kuin keskussairaalan väki, joka tulee yleensä Porista. Jälkihoito on terveyskeskusten vastuulla.

Vapaaehtoisuus tarkoittaa sitä, että SPR:n ryhmään kuuluvat eivät saa työstään palkkaa. Matkakorvaukset heille maksetaan.

”Monella ryhmäläisellä on taustalla omia aika rankkoja kokemuksia. He ovat tulleet vapaaehtoistoimintaan mukaan ehkä sen vuoksi, että ovat itse saaneet joskus apua.”

Tunturi on koulutukseltaan hotellivirkailija. Nykyään hän on yrittäjä ja toimii kouluttajana.

”Meillä on terveydenhoitoalan ammattilaisia, maanviljelijöitä, autonkuljettajia, kaupan alan ihmisiä ja yrittäjiä. Ja mukana on kaksi miestä, siitä olemme iloisia.”

Kaikilla toiminnassa mukana olevilla on vaitiolovelvollisuus. Samoin tehtävät pyritään hoitamaan niin, että oman kunnan hälytykset hoitaa joku muualla asuva kollega, etteivät autettavat olisi liian tuttuja.

Lento-onnettomuus koetteli

Tunturin luotsaama ryhmä palkittiin viime lauantaina vuoden valtakunnallisena pelastajana.

Vapaaehtoiset auttajat joutuivat huhtikuussa kovaan paikkaan, kun laskuvarjohyppääjiä kuljettanut pienkone putosi Jämijärvellä. Onnettomuudessa kuoli kahdeksan henkilöä, ja paikalle saapui runsaasti onnettomuuteen joutuneiden läheisiä.

Komennus oli rankka kaikille pelastustöihin osallistuneille.

SPR:n keskustoimisto järjestää edelleen työnohjausta paikalla olleille auttajille. Koulutuksen avulla vapaaehtoiset pystyvät purkamaan omia kokemuksiaan. Teflonpintaa kun ei ole kenelläkään, ei edes poliiseilla.

”Onnettomuuden jälkeen tuntui hyvältä, kun televisiossa haastateltu poliisi kiitti sitä, että myös heidän jaksamisestaan huolehdittiin.”

Tunturi antaa ryhmälleen tunnustusta saumattomasta yhteistyöstä.

”Tämä ryhmä toimii tosi upeasti. Toiminta onnistuu, kun luottamus on kunnossa. Myös omista asioista pitää uskaltaa puhua. Jos omassa elämässä asiat eivät jostain syystä ole kunnossa, ei voi mennä auttamaan muita. Se pitää uskaltaa sanoa.”

HANNA LENSU

JUHA SINISALO

Jokainen voi valmistautua kriisiin ennakkoon ottamalla selvää, millaisia vaikutuksia järkytyksellä ja surulla on. Tieto auttaa ymmärtämään itseään ja läheisiään hädän hetkellä, Anja Tunturi sanoo.

Vuoden pelastajien ryhmästä osa pääsi viime lauantain juhlallisuuksiin mukaan. Takarivissä vasemmalta Pirkko Alanko, Sinikka Markkula, Satu Pajuniemi ja Anja Tunturi. Edessä vasemmalta Anu Koivumäki, Päivi Kuusisto, Minna Ketola ja Tiia Viljakainen.

MARCUS LILLKVIST/LEHTIKUVA

» Moni ryhmäläinen on tullut vapaaehtoistoimintaan mukaan sen vuoksi, että on itse saanut joskus apua.

Auttamisen halu periytyi isältä

Hätään joutuneiden auttaminen on tullut jämijärveläiselle **Anja Tunturille** isän perintönä.

”Isä toimi vapaapalokunnassa. Hän veti meidät lapset mukaan.”

Henkisen avun vapaaehtoistyössä Tunturi on ollut mukana 1990-luvun alusta lähtien. Ensiapuryhmässä hän on aloittanut jo vuonna 1977.

Henkiseen apuun hän alkoi perehtyä omakohtaisen kokemuksen kautta. Hänen työkaverinsa ammuttiin työpaikalla hotellissa ryöstön yhteydessä.

Vapaaehtoistyö vie valtavasti Tunturin aikaa, mutta sen panoksen hän antaa mielellään.

”Se antaa hyviä ystäviä ympäri maata, elämään hyvää sisältöä ja auttamisen iloa.”

Ilman oman perheen tukea vapaaehtoisen voimat ehtyisivät. Hän hakee mielelleen tuuletusta myös käsitöistä ja lenkkeilystä.

”Sosiaalinen verkosto on tärkeä. Pitää olla myös sellaisia ystäviä, joiden kanssa ei puhuta näistä asioista lainkaan. Ryhmä ja ryhmäläisten omat läheiset ovat vaitiolovelvollisia vapaaehtoistyön asioista.”

Vapaaehtoistyössä voi myös kehittää itseään.

”Koko vapaaehtoisuraansa ei tarvitse olla rivi-ihmisenä. On monta porrasta, joita pitkin pääsee eteenpäin. Palkitsevaa on myös, kun saa Punaisen Ristin työntekijöiden kanssa kehittää näitä asioita.”

Tunturi pitää itse henkisen tuen peruskursseja. Niille on paljon tilausta. Kursseilta hän myös rekrytoi sopivia henkilöitä ensihuoltoryhmiin.

HANNA LENSU

MARCUS LILLKVIST/LEHTIKUVA

Pohjois-Satakunnan ensihuoltoryhmälle on tänä vuonna tullut kymmenen komennusta. Huhtikuussa otetussa kuvassa Anja Tunturi ja Satu Pajuniemi ovat Jämijärven lentoonnettomuuden tapahtumapaikalla.

KRIISITILANNE

Pinna palaa, ruoka ei maistu

Omaa reaktiotaan kriisitilanteessa, esimerkiksi onnettomuuspaikalla, ei voi ennalta tietää.

Tavallisia järkyttävän tilanteen aiheuttamia tuntemuksia ovat muun muassa fyysiset kivut, itkuisuus, viha, univaikeudet ja se, että tapahtuma tulee toistuvasti mieleen.

Järkyttynyt henkilö voi kärsiä viikkoja muistivaikeuksista, levottomuudesta ja ruokahaluttomuudesta. Ärtyisyys ja äkäisyys ovat tavallisia reaktioita.

Liikunta, säännölliset ruokailut ja kokemuksesta puhuminen helpottavat usein oloa. Jos ahdistus ja oireet jatkuvat vielä kuukauden kuluttua tapahtumasta, on syytä hakea apua.

Lähteet: Anja Tunturi, punainenristi.fi/hae-tukea-ja-apua/